

The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.

Osloregionen

- utvikling og samarbeid
mot 2030

By- og regionforskinsinstituttet
NIBR/OsloMet

1.september 2021

Oppdraget:

Del 1: Belyse sentrale egenskaper ved Osloregionen samt utviklingstrekk og trender som påvirker regionen

Del 2: Vurdere regionalt samarbeid og ORIPs rolle og funksjon

Del 3: Oppsummering («syntese») og anbefalinger

Metoder og data:

- Offentlig statistikk
- Dokumenter
- Intervjuer

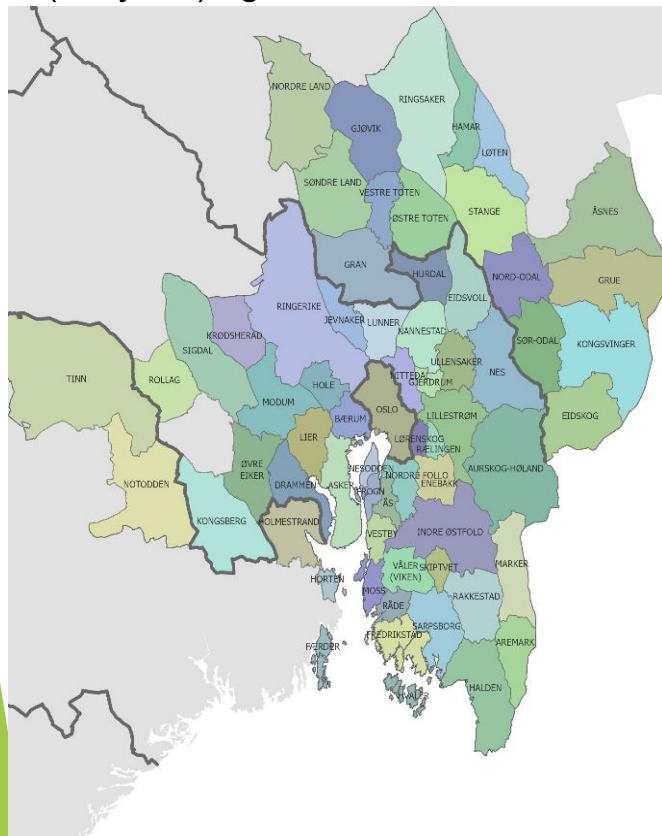
(10 informanter fordelt på sekretariat, interessepolitisk utvalg, faggrupper, pluss en fylkeskommune og ekstern internasjonal ekspert).

NIBRs prosjektgruppe:

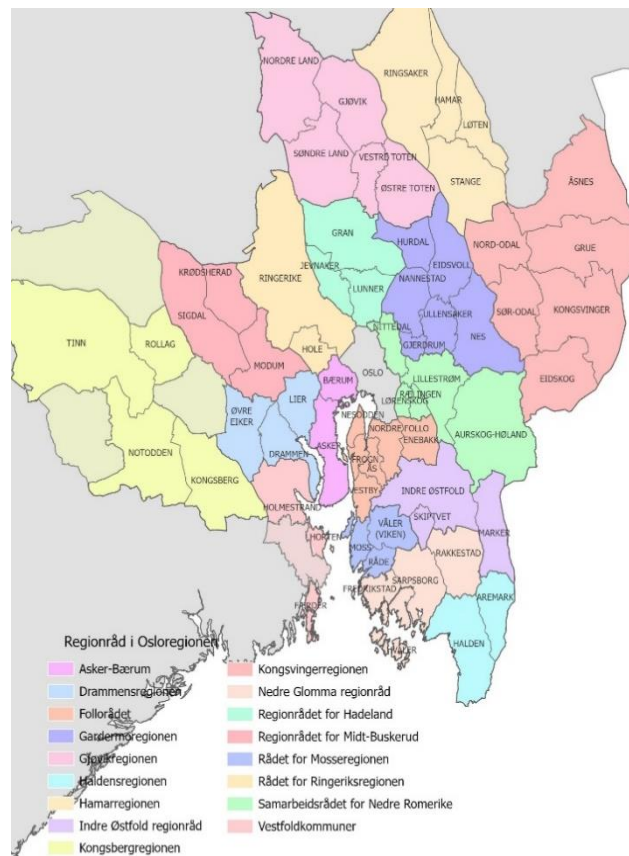
Knut Onsager (pl), Anders Eika, Gro Sandkjær Hansen, Marianne Tønnessen

Geografien ORIP dekker

67 medlemskommuner
(i 4 fylker) og.....

.....16 regionråd

Del 1:

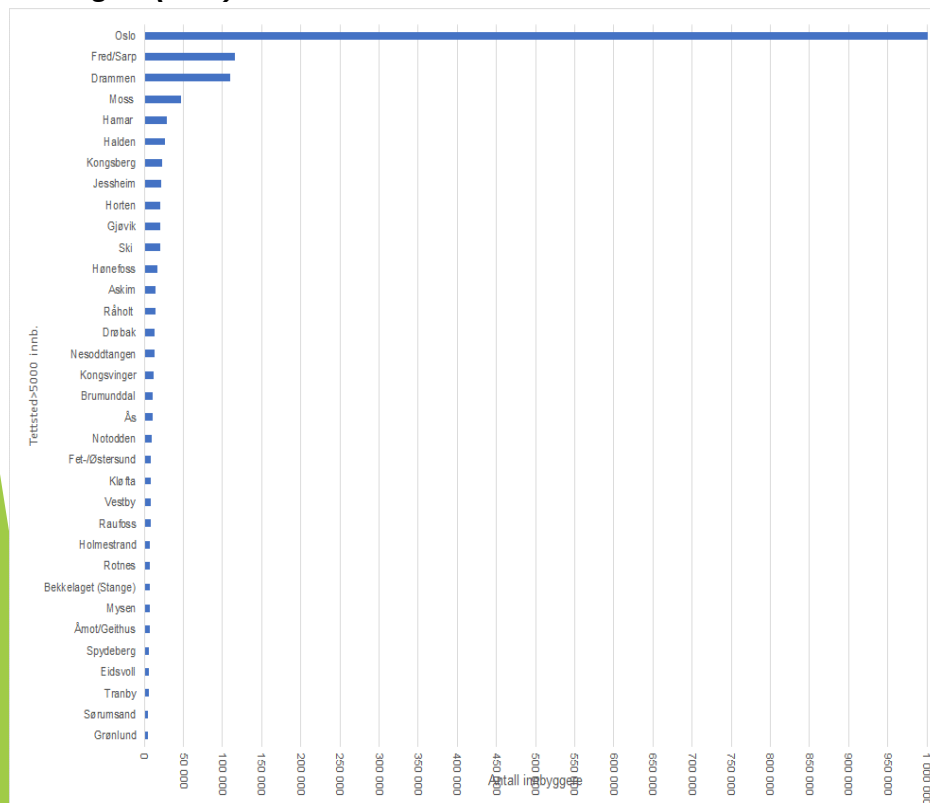
Sentrale egenskaper ved Osloregionens
strukturer, utviklingstrekk og trender,
utfordringer og muligheter
mot 2030

- 1. Demografi**
- 2. Verdiskaping**
- 3. Transport/mobilitet**
- 4. Klima/miljø**

Bosettingsmønsteret

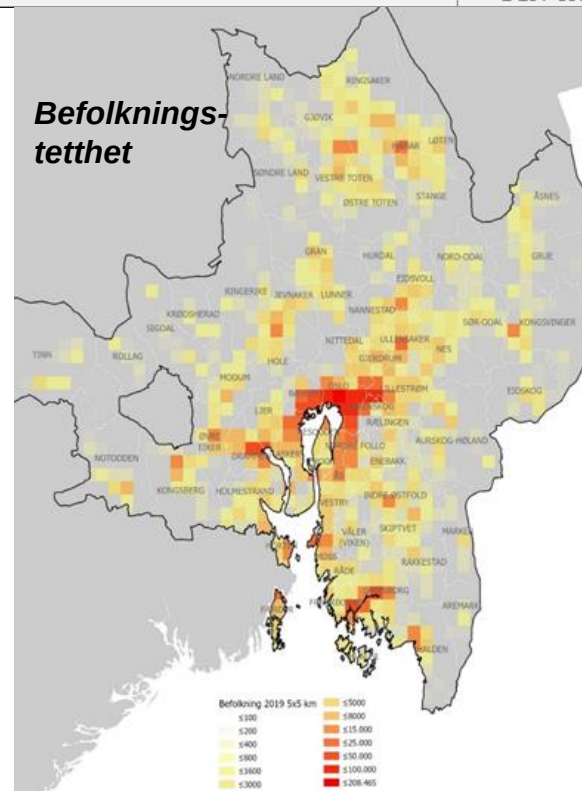
Osloregionens 35 byer (dvs. tettsteder>5000 innbyggere 2020)

- rangert (SSB).

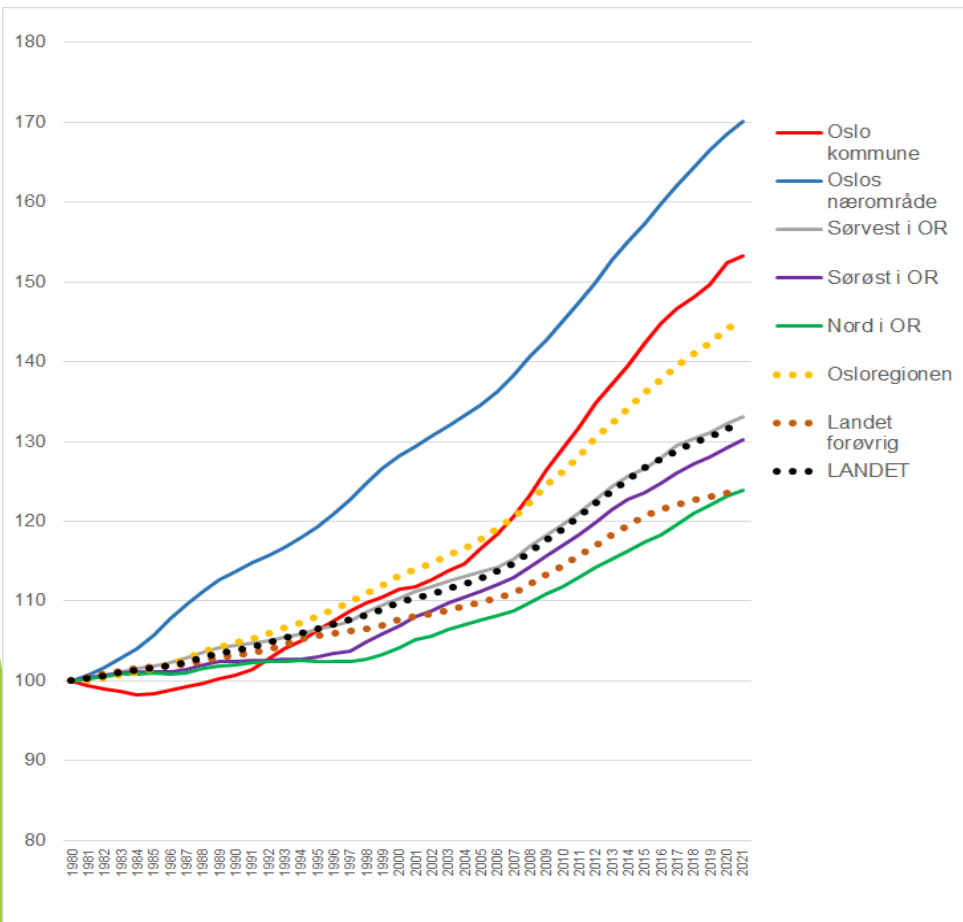

Folketallet fordelt på stedsstørrelser 2020. (SSB)

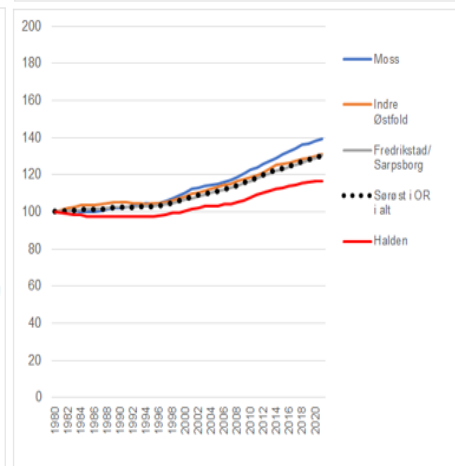
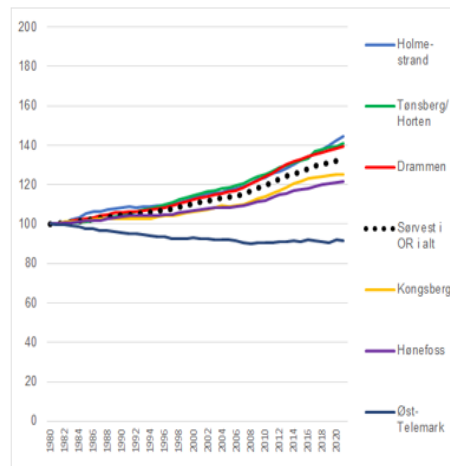
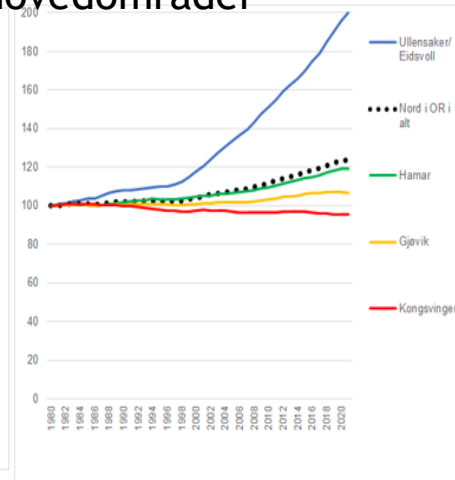
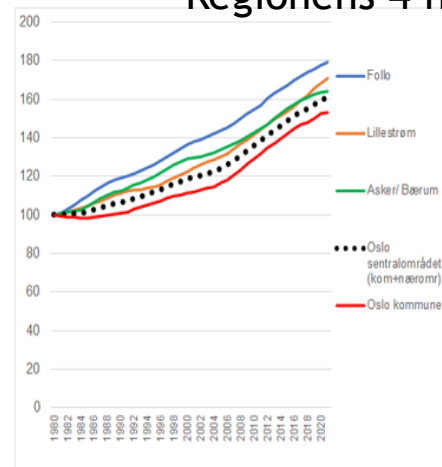
	Folketall	Andel
Storby (>150.000 innb.)	1 036 059	45,1
Større byer (50-150.000 innb.)	225 789	9,8
Mellomstore byer (25.000-50.000 innb.)	75 831	3,3
Småbyer (5.000-25.000 innb.)	361 317	15,7
Bygdebyer(småsentre (1.000-5.000 innb.)	198 902	8,7
Mindre tettsteder (<1.000 innb.) og spredtbodde strøk	400 001	17,4
Totalt	2 297 899	100,0

1. Befolkningsutvikling i lange linjer (1980-2021)

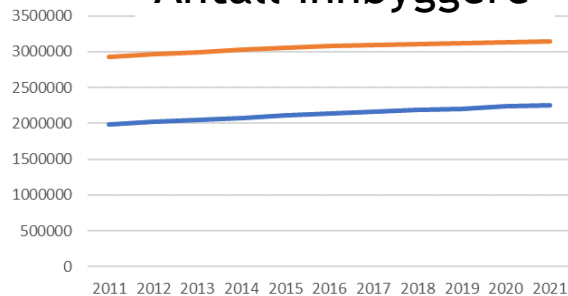

Regionens 4 hovedområder

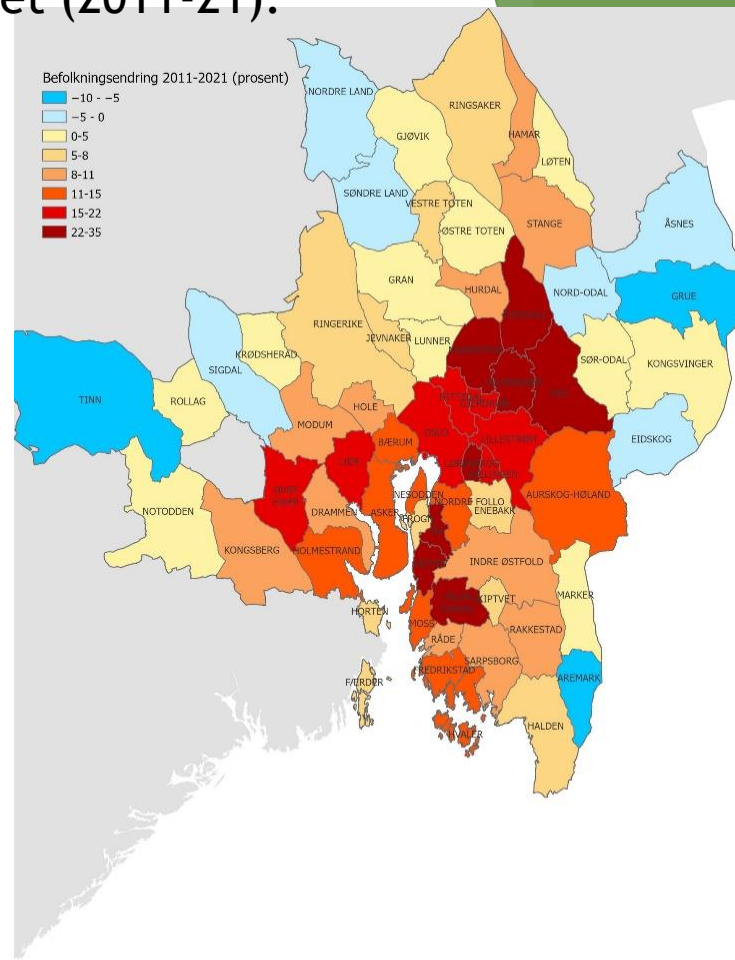
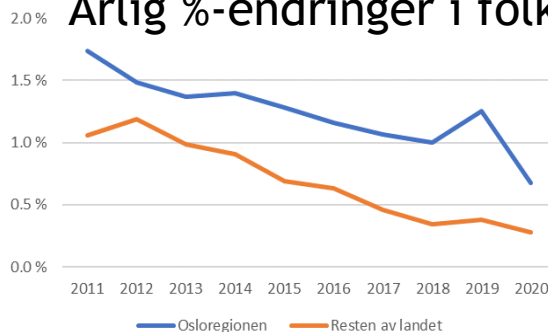

Befolkningsutviklingen siste tiåret (2011-21):

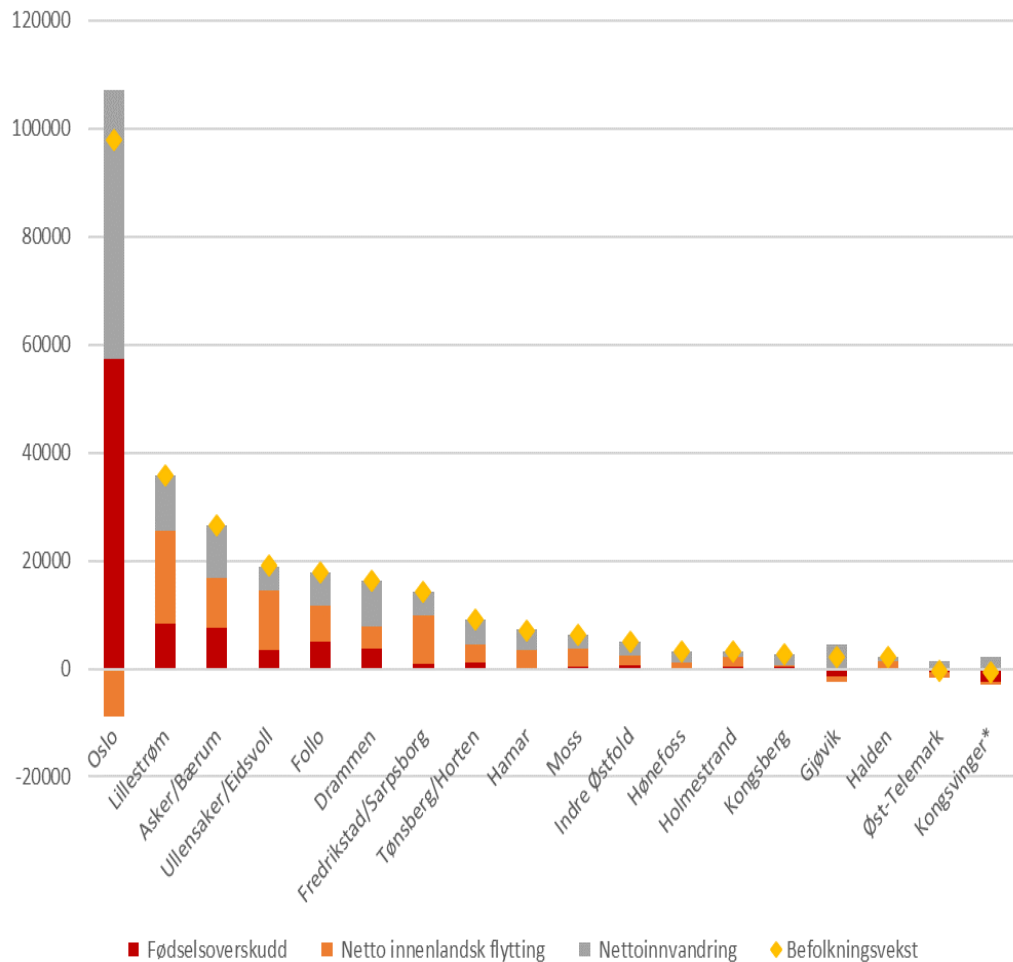
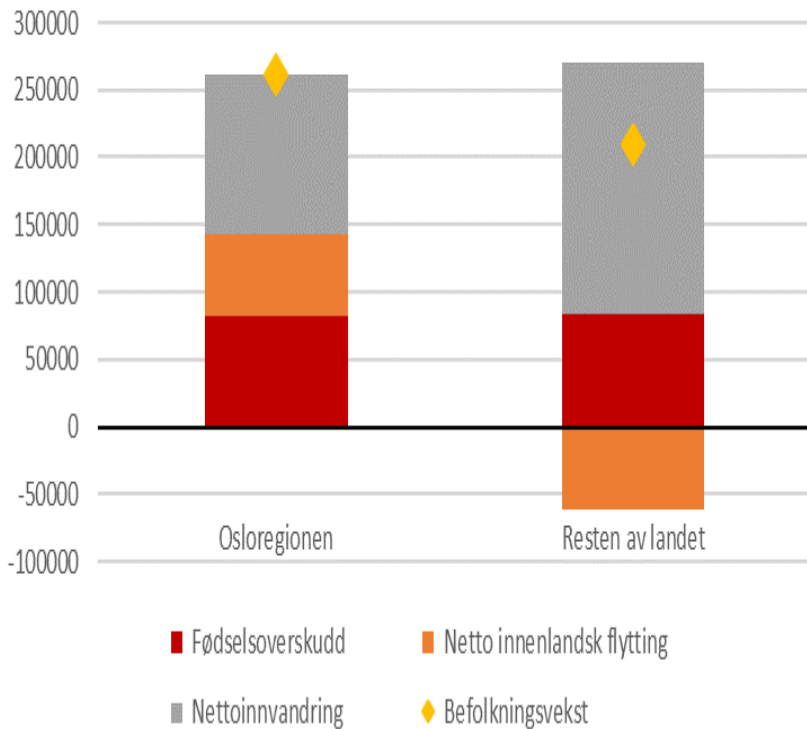
Antall innbyggere

Årlig %-endringer i folketall

Endringskomponentene 2011-2020

Hvor flytter utflytterne 2020-21 til?

Flytter fra:

Flytter til:

Nord i Osloregionen

Nord i Osloregionen

Oslo kommune

Oslos nærområde

Oslos nærområde

Oslo kommune

Resten av Norge

Utlandet

Sørvest i Osloregionen

Sørvest i Osloregionen

Sørøst i Osloregionen

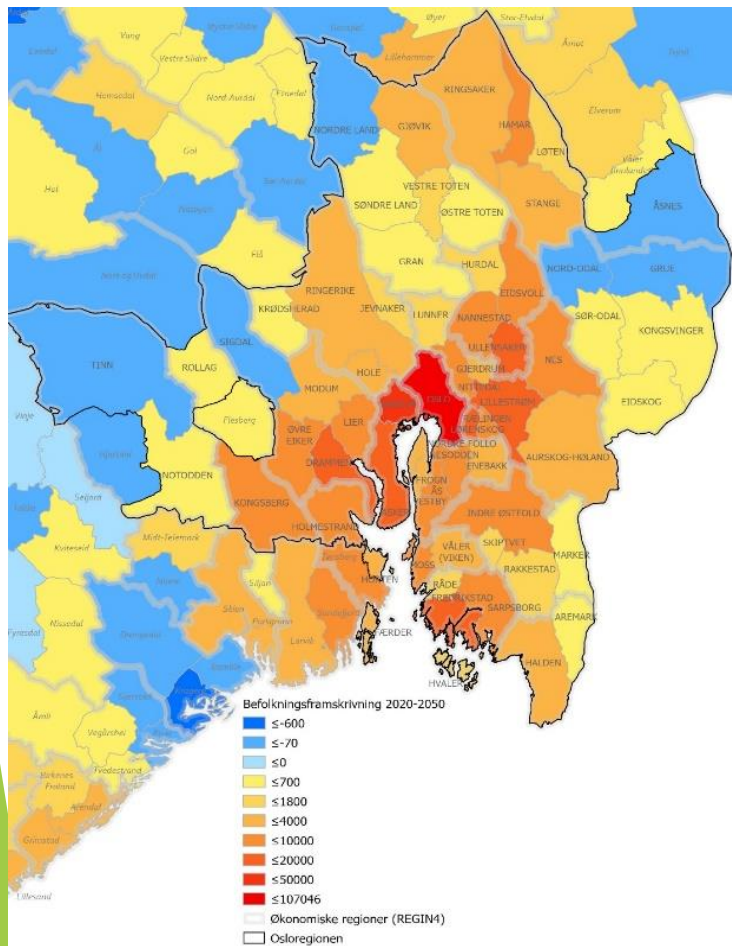
Sørøst i Osloregionen

Ut av Oslo til
andre
deler av
Osloregionen

Til Oslo
fra andre
deler av
Oslo-
regionen

Befolkningsframskrivninger mot 2050 (SSB- mellomalternativet) : «fortsatt sterk sentralisert vekst».

NB! Det er betydelig usikkerheter i SSBs framskrivninger mest pga. stor usikkerhet om framtidige flyttestrømmer, både innenlands og utenlands.

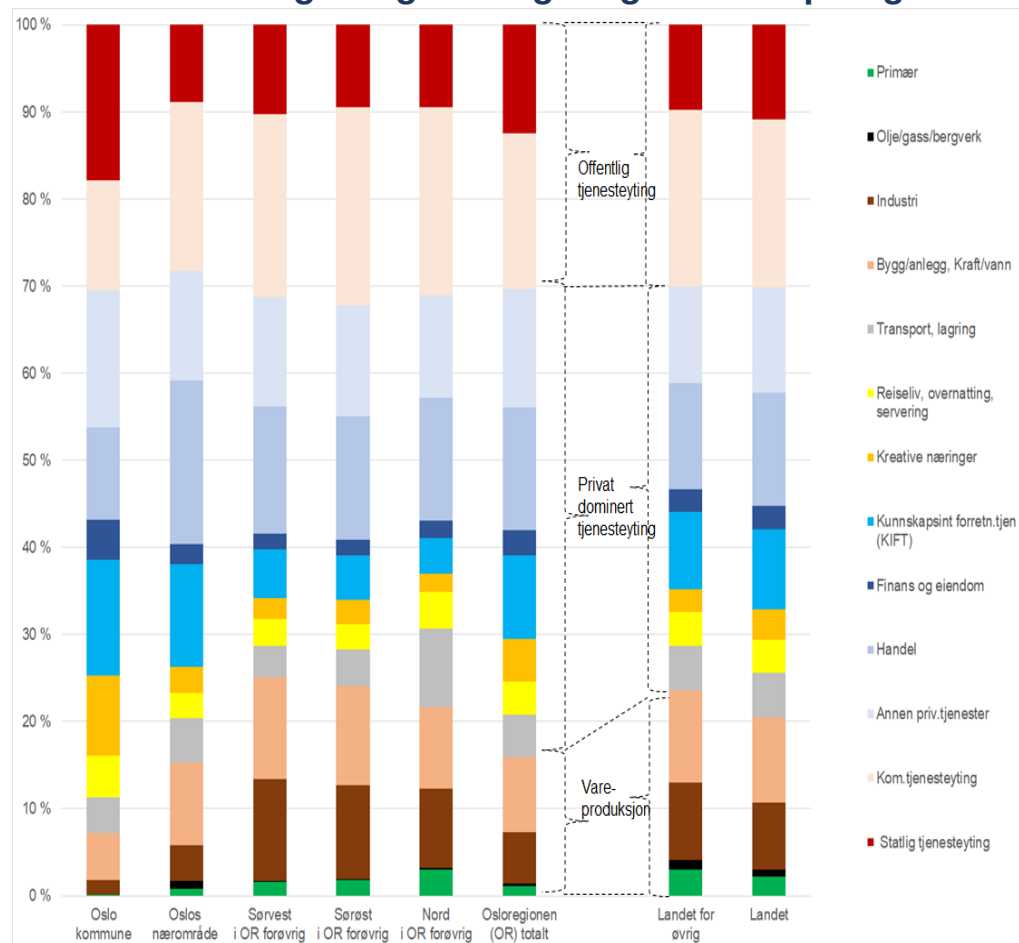
Koronapandemien har vist hvordan flyttemønsteret kan endres ganske uventet og raskt; det ble mindre flytting mellom Norge og utlandet samtidig som (netto-) utflyttingen fra Oslo var rekordhøy - særlig til omlandskommunene. Mulighet for hjemmekontor m.m. medvirket.

Om trenden skulle fortsette vil de innenlandske flyttemønstrene før og etter 2020/21 være ulik. Men altså betydelig usikkerhet om varighet og utslag i bosettingsmønsteret.

Vel så stor usikkerhet er knyttet til framtidig (netto-) innvandring.

2. Næringstrukturer og -utvikling

En svært mangfoldig nærings- og kunnskapsregion

Lokale spesialiseringer og fortrinn:

Hovedstad med nærområde – bl.a.:

(Oslo kom+tilliggende øk.regioner)

- Kunnskapsint.tjenester, finans og FoU
- Livsvitenskap, helse/velferdsteknologi
- IKT-næringer og -støttefunksjoner
- Kreative næringer, kultur og reiseliv
- Miljø- og energiteknologi

Byene og landområdene rundt – bl.a.:

- Bioøkonomi (jord/skogbruk, mat/drikke, tre/byggvarer, treforedling, biokjemisk m.m.)
- Mikroteknologi, IKT, avanserte styringssystemer
- Mekanikk, mekatronikk,
- Maskiner og moduler m.m.
- Materialer og kompositter (lettmetall, plastvarer m.m.)
- Fornybar energi, sirkulærøkonomi

Utover dette flere spesialiserte virksomheter og bransjer de ikke er nevnt over.

Mange klynger og nettverk – på tvers av kommune- og fylkesgrenser:

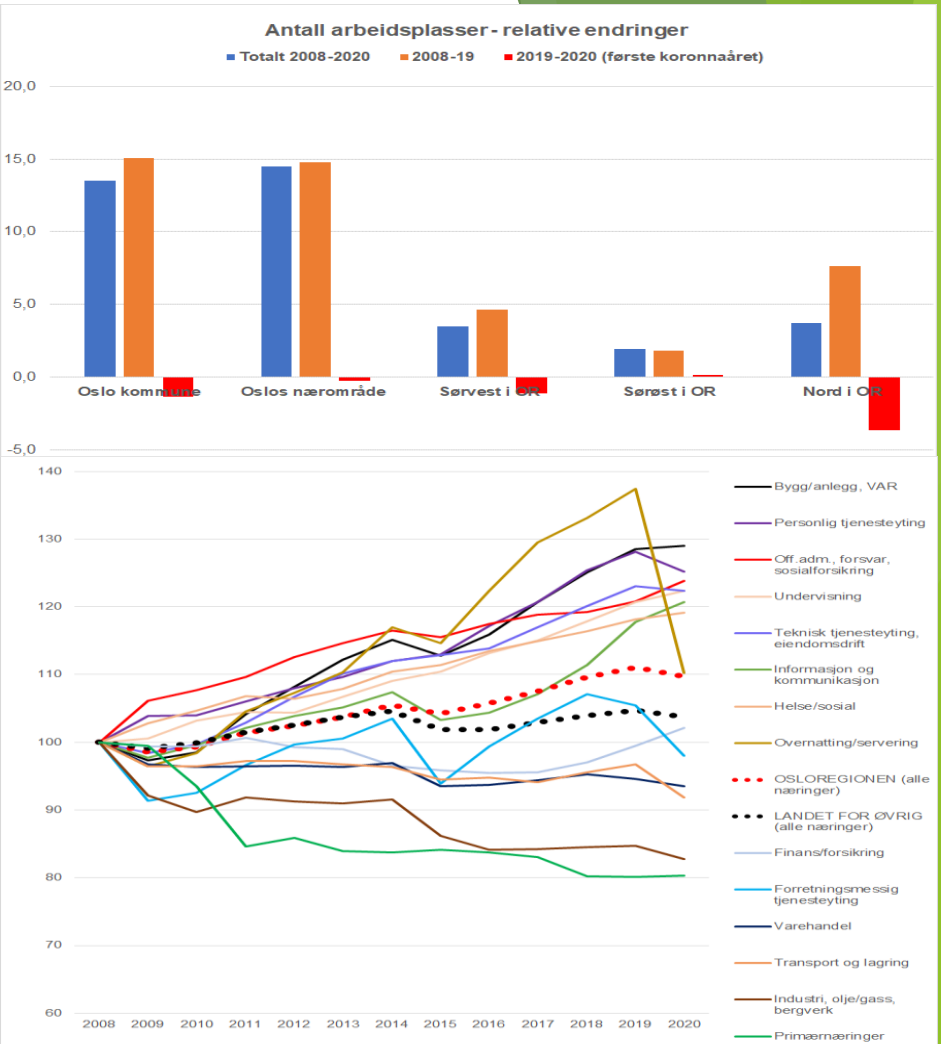
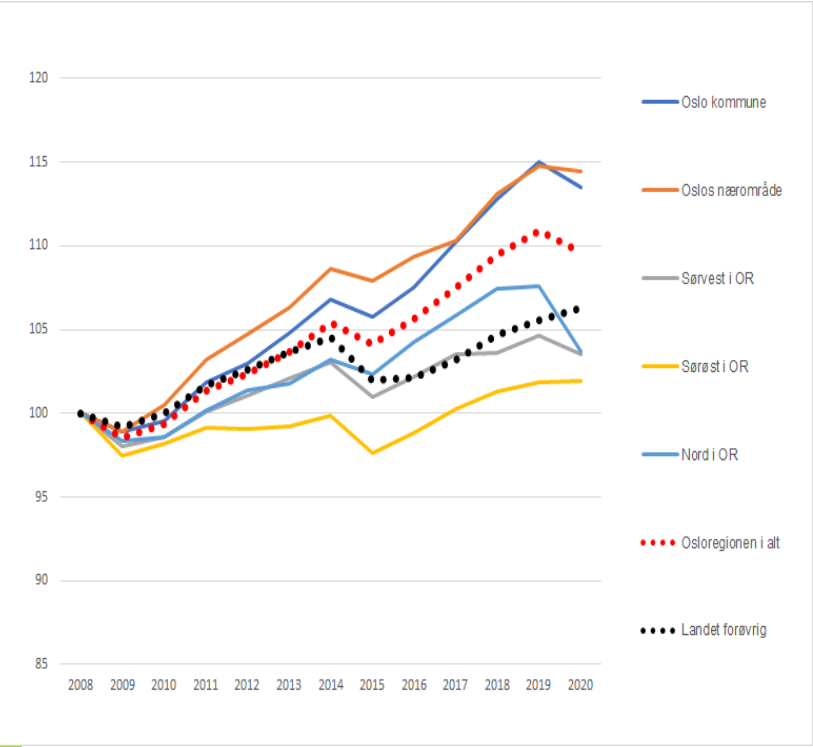
Klynger støttet av INs klyngeprogram 2020-21:

Navn	Organisasjon	Klyngens forr.adr.	Nasjonalt klyngeprogram	Kompetanse-/teknologifelt
Circular Packaging Cluster	Den norske Emballasjeforening	Oslo	Arena	Bærekraftig og sirkulær emballasje
Arena Oslo - The Smart Event City	Arena Oslo	Oslo	Arena	Smart by/arrangementer
Construction City Cluster	Construction City Cluster AS	Oslo	Arena	Smart bygg/anlegg
The Life Science Cluster	The Life Science Cluster	Oslo	Arena	Livsvitenskap, helsesektor, næring
Norwegian Fashion & Textile Agenda	NF&TA AS	Oslo	ArenaPro	Teko/design-næring
NCE Energy Technology	Energy Valley	Bærum	Norwegian Centres of Expertise	Teknologioverføring fra olje/gass til fornybar energi
H2 Cluster	Kjeller Innovasjon	Lillestrøm	Arena	Fornybar energi/ hydrogen
Solenergiklyngen	Kunnskapsbyen Lillestrøm	Lillestrøm	ArenaPro	Fornybar energi/ solenergi
Sustainable Autonomous Mobility Systems (SAMS)	SAMS Norway	Kongsberg	Arena	Bærekraftigere mobilitetssystemer
Norwegian Wood Cluster	Norwegian Wood Cluster SA	Gjøvik	Arena	Trevarer til bygg/anlegg
NCE Heidner Biocluster	Klosser Innovasjon	Hamar	Norwegian Centres of Expertise	Biotechnologi, bioressursnæringer, sirkulærøkonomi
Cluster for Applied AI	Smart Innovation Norway	Halden	Arena	Smart innovasjon i by- og næringsutvikling

...men de fleste klyngedannelsene i Viken er ikke en del av INs klyngeprogram 2020-21

Næringsutviklingen:

Endringer i sysselsetting 2008-2020

Osloregionens kunnskaps- og næringsfortrinn og styrke:

- Bioøkonomi
- Livsvitenskap, velferds- og helseteknologi
- IKT-produkter, styringssystemer og -tjenester
- Energi, miljøteknologi og sirkulærøkonomi
- Kunnskapsintensive forretningstjenester, finans og FoU
- Mikro/nanoteknologi, maskiner, mekatronikk
- Kreative næringer, kultur og reiseliv
- Bygg/anlegg

...som matcher godt de bransjeoverskridende mulighetsområdene for norsk næringsliv mot 2030*

- en grønnere økonomi,
- en mer digital økonomi,
- en mer tjenestebasert økonomi
- en mer internasjonal økonomi.

*Iflg NHO et.al.2020: «Neste trekk - Veikart for fremtidens næringsliv»)

Et spm: Hvordan utnytte Osloregionens fortrinn, synlighet og synergipotensialer mellom nærings- og kunnskapsmiljøer på tvers av kommune- og fylkesgrenser i regionen?

Store kompetansebehov og -utfordringer - knyttet til digitalisering og det grønne skiftet

1. Kompetansefelt som blir *viktigere* for og med 'grønt skifte' (NoU 2020:2):

1. *Generiske ferdigheter* i form av kritisk tenkning, risikovurdering, samarbeid, tilpasning, miljø- og samfunnsbevissthet .
2. *Fagarbeider-, teknologi- og realfagskompetanse* for «grønn konkurransekraft» på alle nivåer
3. *Forvaltnings- og klimarisikokompetanse*: fag- og sektorovergripende kompetanse på forvaltning, klimarisiko, etiske vurderinger, bærekraftskriterier ved offentlige innkjøp etc.
4. *Lederkompetanse*. Miljøvennlige rutiner og praksiser fordrer solid forankring i hele organisasjonen, ikke minst hos ledelsen.

2. NHOs kompetansebarometer 2020:

60% av bedriftene har udekket kompetansebehov

25% av medlemsbedriftene har utilstrekkelig IKT-kompetanse

75% av bedriftene oppgir at de er berørt av klima- og miljøkrav

75% har planer om eller allerede har foretatt endringer som følge av forventninger om grønn omstilling.

➤ Behov for økt kompetanse- og teknologioverføringer fra «ikke-grønne» til «grønne» næringer – en stor utfordring.

Internasjonal synlighet og «attraktivitet»

Ifølge Oslo - State of the city 2021*:

«Oslo blir lagt mer merke til enn før. Oslo rykket opp til 33.plass fra 48ende av verdens byer for indikatoren «internasjonal synlighet», Pandemien har gjort at variabler som helse, velvære og bærekraft har fått økt fokus. Oslo assosieres med sosialt samhold, bærekraft, grønn profil og kompakt by, som bidrar til et løft i en pandemitid. I tillegg ligger Oslo på verdenstoppen i mål for livskvalitet, helsetilbud, luftkvalitet og tilgang til uteområder. Oslo scorer også på at landet ligger i tetsjiktet i håndtering av pandemien. Byens kvaliteter står høyere i kurs etter pandemien, og er medvirkende til at byen har fått økt oppmerksomhet i utlandet det siste året».

*(kilde: Oslo - State of the city 2021: kombinasjon av 750 globale indekser og målinger om hvordan verden og oslofolk mener byen presterer på ulike områder presentert).

Et spm: Kan ORIP utnytte potensialet i Oslos kvaliteter og attraktivitet enda bedre post-Covid? Og hva med kvaliteter, attraktivitet og synlighet for regionen forøvrig?

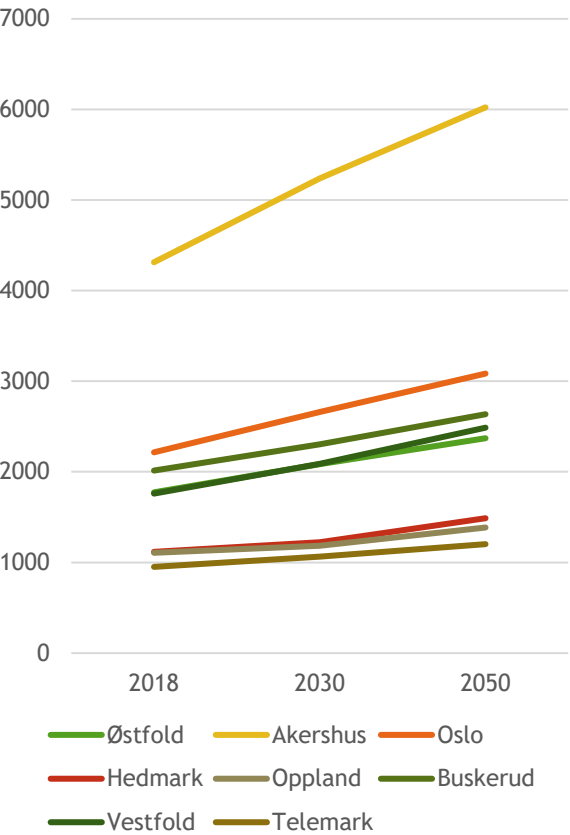
Noen funn i rapporten «Oslo - State of the city 2021» er bl.a.:

- *Tilpasning til Covid:* Oslo er nummer 1 av 50 byer i en global studie av generell økonomisk og sosial effekt av pandemien.
- *Fjernjobbing:* Oslo ligger på 6. plass av 250 regioner i å matche behovet for å kunne jobbe «utenfra» (London, Wallon, Brabant og Paris ligger på topp).
- *Vekst i tech-firmaer:* Oslo hadde den fjerde høyeste veksten i lokale tech-firmaer blant 29 tilsvarende byer (Praha, Hamburg og Zürich på topp).
- *Tillit fra gründere:* Oslo ligger på 27. plass blant 75 europeiske start-up-steder når gründere blir spurt hvem de har tillit til. (Størst tillit har Berlin, London og Amsterdam).
- *Gründerbedrifter:* Oslo har rykket oppover, men er stadig utenfor topp 100 listen over størrelse og vekst i gründerbedrifter.
- *Høyt utdannet arbeidsstyrke:* Oslo har den tredje høyeste andelen voksne med høyere utdanning i Europa. Warszawa og Zürich på topp.
- *Mangfoldig arbeidsstyrke:* Oslo ligger som nr. 35 globalt i andel utenlandskfødte innbyggere. Abu Dhabi, Dubai, Toronto topper listen.
- *Likelønn:* Oslo ligger som nummer tre av verdens byer når det gjelder likelønn mellom kjønnene.
- *Små forskjeller:* Oslo ligger på 10. plass globalt når det kommer til små lønnsforskjeller. Beijing og Bucuresti troner på toppen.
- *Fordomsfritt:* 98 prosent av Oslos befolkning sier seg enig i at byen er et bra sted for LHGBT-folk. Bare Glasgow og Hamburg scorer høyere i Europa.
- *Inkluderende:* Oslo er blant de 20 byene i Europa der høyest andel av befolkningen mener byen er bra for innvandrere.
- *God luftkvalitet:* Oslo ligger på sjetteplass for lav eksponering av luftforurensing i verdens hovedsteder. Både Stockholm, Helsingfors, Wellington og Tallinn ligger foran.
- *Psykisk helsehjelp:* Oslos tilgang til psykisk helsehjelp rangeres på topp blant 24 byer globalt. Bangkok, Budapest, Kuala Lumpur gjør det dårligst.
- *Vannkvalitet:* Kvaliteten på drikkevannet plasserer Oslo på tredjeplass blant åtte sammenlignbare regioner.
- *Gangavstand:* Nesten åtte av ti Oslo-boere bor i gangavstand til skoler og helsetilbud. Snittet i sammenlignbare byer er 52 prosent.
- *Co-Working:* Oslo ligger nede på 27. plass av 30 regioner i en fersk kartlegging av steder åpne for co-working. Her står vi bare St. Petersburg, Toulouse og Athen.
- *Kultur- og uteliv:* Besøkendes dom over Oslos kultur- og uteliv har stupt 12 plasser, og byen ender på 150-plass. New York, London og Tokyo troner på toppen.
- *Covid-management:* Oslo kommer best ut av 25 byer i hvordan helsevesenet har taklet covid-19.
- *Bærekraftige bygninger:* Oslo er helt ned på 79. plass i verden når bærekraft i byggetransien er vurdert. På topp ligger Paris, Adelaide og Brisbane (basert på nasjonale data)

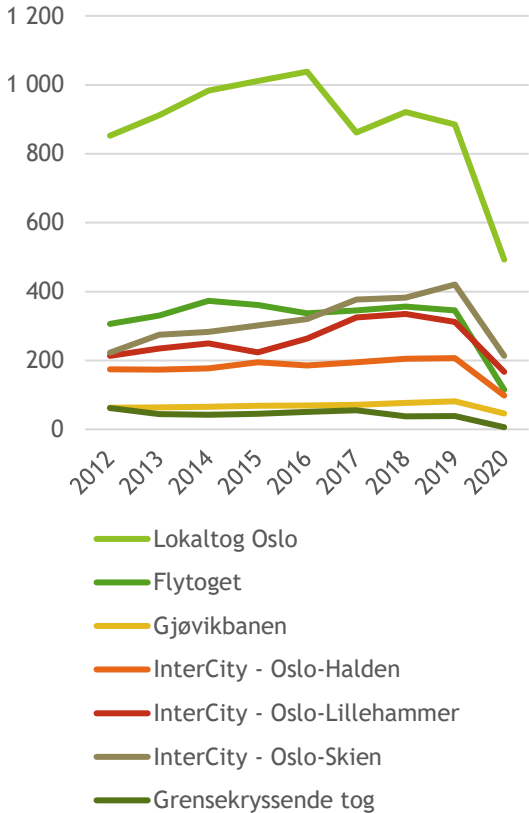
3.Transport og mobilitet

Persontransportarbeid på veg
Prognose til 2050

(kilde: TØI 2019, dvs. før korona).

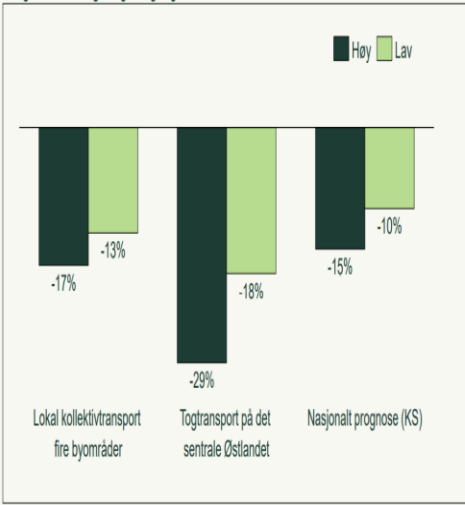

Millioner personkilometer
på tognettet i Osloregionen
2012-20 (kilde:SSB)

Prognose langsiktige effekter
av korona på kollektiv reise
(Kilde: Asplan/Viak/Urbant).

Prognose for langsiktig nedgang i reiser:

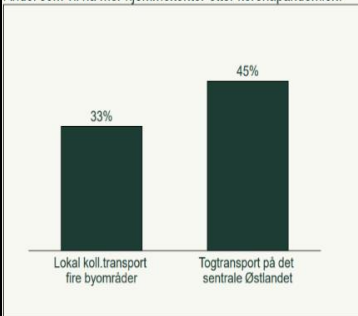
- Direkte effekt fra undersøkelsen trolig noe overdrevet
- Forventer avtagende effekt etter tilpasning til ny «normal»
- Større effekt i de største byområdene enn nasjonalt

Årsaker til redusert reising

(kilde: Asplan/Viak rapport 140/2020).

Viktigste årsaker til redusert reiseaktivitet er økt bruk av hjemmekontor

Andel som vil ha mer hjemmekontor etter koronapandemien:

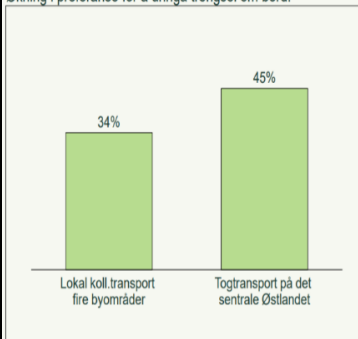

- 33-45 prosent oppgir at de vil bruke hjemmekontor mer enn før koronautbruddet
- Noe flere i Osloområdet enn andre steder

→ 8-18 % færre arbeidsreiser

... og motstand mot trengsel som følge av økt frykt for smitte

Økning i preferanse for å unngå trengsel om bord:

- 34-45 % økning i preferanse for å unngå trengsel om bord på kollektivtransport
- Også større effekt i Osloområdet, trolig pga. mer trengsel

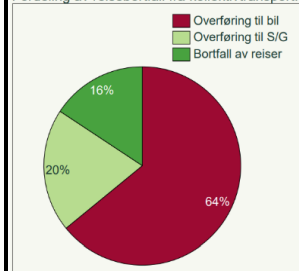
→ Mer belastende reisetid gir negativ etterspørselseffekt (5-10%)

Redusert kollektivandel med pandemien

(kilde: Asplan/Viak rapport 140/2020).

Flertallet av kollektivreisene overføres til bil: negativt både for inntekter og mål om redusert biltrafikk

Fordeling av reisebortfall fra kollektivtransport:

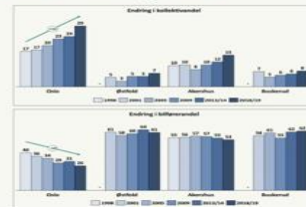

- Kollektivreiser som overføres til bil:
 - Påvirker inntektsgrunnlaget og er i tillegg i strid med miljøpolitiske mål
- Kollektivreiser som ikke gjennomføres, eller som overføres til sykkel/gange:
 - Bidrar til miljømål og gir økt kapasitet til gjenværende passasjerer

Brudd i den langvarige trenden (1998-2019) om redusert bilandel og økt kollektivandel??

Økt kollektivandel og redusert bilandel i Oslo og Viken

- Økt kollektivandel blant befolkningen i Oslo og Viken:
 - Fra 17 % til 29 % i Oslo kommune
 - Fra 10 % til 15 % i Akershus fylke
- Redusert bilførerandel:
 - Fra 40 % til 26 % i Oslo kommune

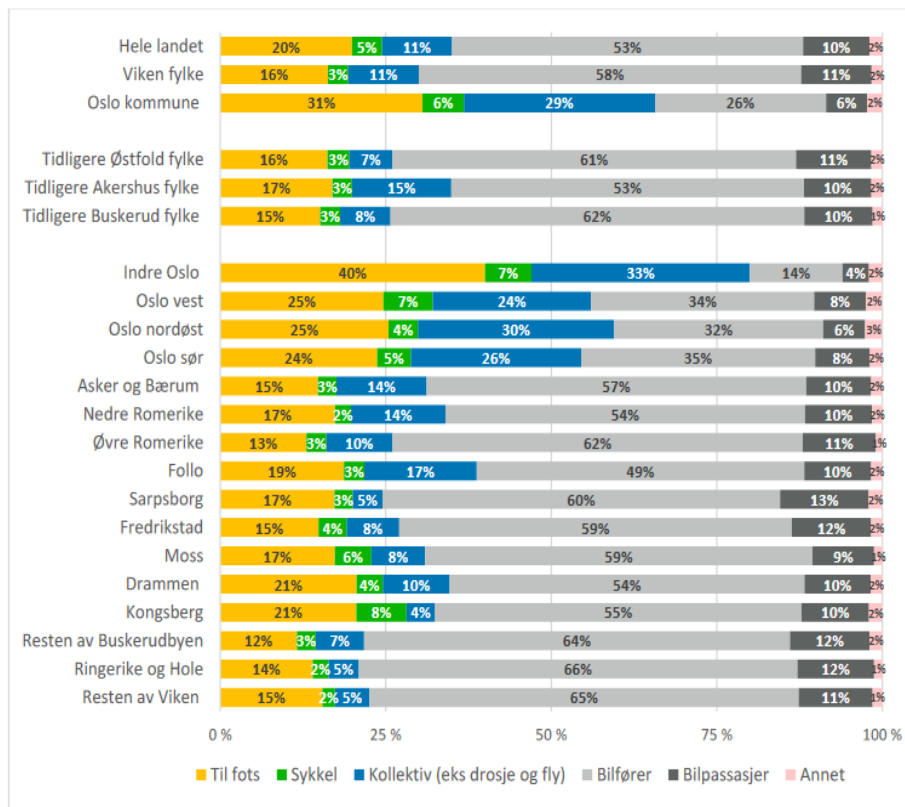

Endring i reisevaner er særlig stor på arbeidsreiser

- Økt kollektivandel blant befolkningen i Oslo og Viken:
 - Fra 17 % til 29 % i Oslo kommune
 - Fra 10 % til 15 % i Akershus fylke
- Redusert bilførerandel:
 - Fra 40 % til 26 % i Oslo kommune
- Endringen er særlig stor for arbeidsreiser i Oslo

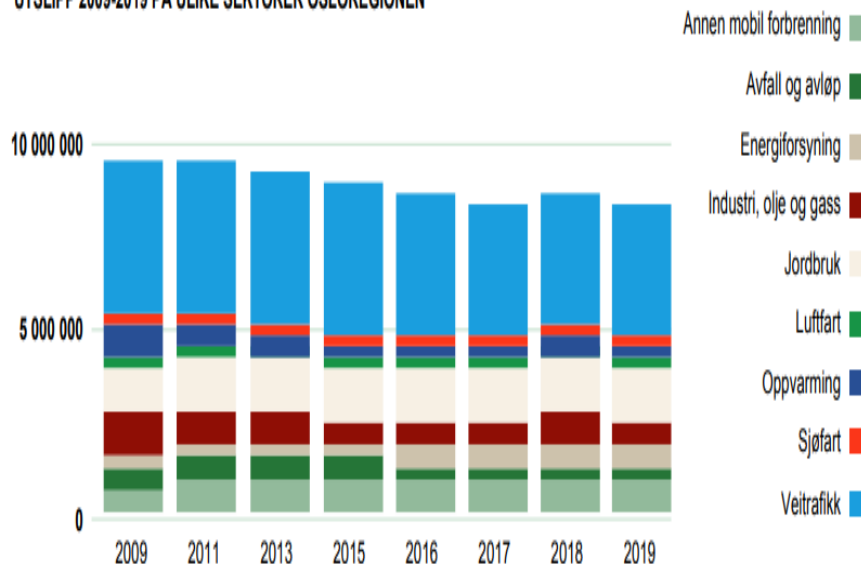
Persontransport fordelt transportform (2019) (Reisevaneundersøkelse, prosam)

4.Klima/miljø

Klimagassutslipp:

UTSLIPP 2009-2019 PÅ ULIKE SEKTORER OSLOREGIONEN

(statistikkilder: Miljødirektoratet/SSB)

- Osloregionen har 23 % av nasjonale utslipp (2019), og 51 % av landets utslippene fra veitrafikk og 32 % av utslippene fra jordbruket.
- Veitrafikk og jordbruk er de største enkeltkildene i Osloregionen (hhv.42 og 17 % av utslippene).
- Utslippene totalt gått ned 13 % 2009-2019 (5% 2018-19) i regionen:
 - klar nedgang fra veitrafikk, industri og oppvarming
 - klar økning fra jordbruk, «annen mobil forbrenning» og energiforsyning

Arealressurser og forbruk :

	Areal km2	Endring 2013-19	
		Absolutt areal	Prosent endring
Osloregionen:	2019		
Jordbruksareal	1570,22	-0,73	-0,05
Naturområder:	6519,15	-3,07	-0,05
Skog	6140,78	-0,64	-0,01
Våtmark	198,38	0,26	0,13
Åpen fastmark	116,60	-2,4	-2,02
Bart fjell, grus- og blokkmark	63,39	-0,29	-0,46
Grønne områder, idretts- og sportsområder	42,25	1,64	4,04
Bebygd areal:	752,27	7,93	18,17
Boligbebyggelse	269,82	1,67	0,62
Transport, telekommunikasjon og teknisk infrastruktur	251,25	-0,33	-0,13
Næring, offentlig og privat tjenesteyting	66,86	2,69	4,19
Bebygd område for landbruk og fiske	61,61	-1,2	-1,91
Fritidsbebyggelse	40,16	-0,66	-1,62
Uklassifisert bebyggelse og anlegg	38,63	5,86	17,88
Undervisning og barnehage	12,36	-0,38	-2,98
Helse- og sosialinstitusjoner	4,90	0,07	1,45
Kultur og religiøse aktiviteter	3,56	0	0,00
Beredskapstjenester og Forsvaret	3,12	0,21	7,22

Datakilde:SSB

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

Hovedfunn fra indikatorrapport (2020) om måloppnåelsen 2018:

1: OAs befolkning vokst over dobbelt så mye som tettstedsarealene, dvs. vekst i stor grad ved fortetting. Men *store interne variasjoner*:

- *Fortetting* i Oslo, Lørenskog, Bærum og Sørumsund (bef. økt 4-6 ganger tettstedsarealet)
- *Byspredning* i Nannestad, Skedsmo, Rælingen og Asker (tettstedsareal vokst mer enn bef.)

2: En annen indikasjon er *kommuneplanene*: dvs. om de legger økende vekt på fortetting eller utbygging av nye arealer:

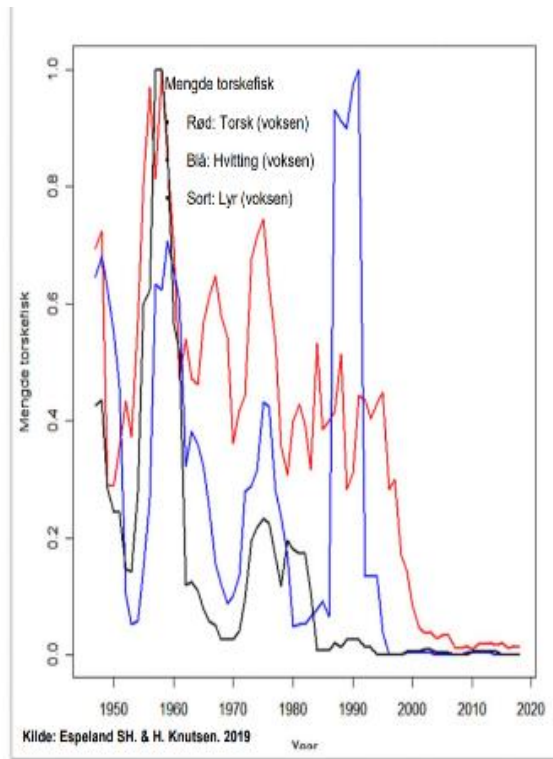
- I Oslo, Lørenskog, Ås, Nittedal og Nesodden utgjør planlagt bebygd nytt areal mindre enn 10 prosent av det bebygde.
- I Ski, Hurdal og Nannestad utgjør planlagt bebygd nytt areal 50 prosent eller mer av det bebygde.

3. Dagens områdeutnyttelse i regionale byer og andre prioriterte vekstområder viser at det er stort teoretisk potensial for vekst rundt knutepunktene for kollektivtransport.

Oslofjorden - et økosystem i krise

Tilstand og påvirkning

- Miljøtilstanden er dårlig
 - Torsken er nesten borte
 - Tareskogene forsvinner
 - Ærfuglen dør
 - Friluftsliv blir hindret av stengsler
- Påvirkning
 - Landbruk og avløp er sammen med klimaendring de største bidragsyterne til overgjødning og nedslamming av fjorden.
 - Miljøgifter gjør at fisk og skaldyr ikke kan spises i noen områder
 - Trålfiske er en påvirkning på bunnliv og fisk
 - Tilgangen til fjorden er hindret av ulovlig oppsatte gjerdet og bygg

Behov for omfattende tiltak
for bl.a.:

- Å redusere utslipp av urensa kloakk
- Redusere avrenning fra jordbruk
- Redusere nedbygging i strandsone og sjø
- Redusert fiske/fangst
- Restaurering av ødelagte biotoper
- Etc.

Del 2:

ORIPs rolle og funksjoner og annet regionalt samarbeid

ORIPs formål

«Bidra til å styrke Osloregionen som en bærekraftig og internasjonalt konkurransedyktig region, og en flerkjernet utvikling basert på lokale fortrinn».

Strategiske føringer 2021-24:

STRATEGISKE FØRINGER FOR ORIP

2021 - 2024

VISJON:

- Osloregionen skal være en bærekraftig og internasjonalt konkurransedyktig region. Visjonen skal blant annet nås ved å jobbe for en flerkjernet utvikling i regionen, basert på lokale fortrinn.
- ORIP skal i perioden bidra til å nå følgende av FNs bærekraftsmål:
 - Mål 9: Innovasjon og infrastruktur
 - Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
 - Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
 - Mål 13: Stoppe klimaendringene
 - Mål 17: Samarbeid for å nå målene

ROLLER OG ARBEIDSFORMER

ORIP skal gjennom sitt arbeid:

- utvikle felles holdninger og strategier
- ha dialog med og påvirke nasjonale myndigheter
- styrke felles identitet
- skape møteplasser og nettverk
- drive erfaringsoverføring og kunnskapsutvikling
- samarbeide og bygge nettverk med andre organisasjoner
- samle kunnskap, statistikk og foreta analyser om regionen

INNSATSOMRÅDER OG PRIORITERTE AKTIVITETER 2021 – 2024:

1. Areal, transport, mobilitet og logistikk

- Følge opp Osloregionens areal- og transportstrategi, herunder utarbeide en målrettet oppfølgingsplan.
- Gjennomføre en vurdering av ATP-strategiens bruk og virkninger, utviklingen de siste årene og nye utfordringer.
- Fremme Osloregionens interesser innen innsatsområdet overfor nasjonale myndigheter, EU og andre organisasjoner.
- Tilrettelegge for faglige og politiske nettverk som fremmer kunnskap og samforståelse i regionen.

2. Klima og miljø

- Følge opp Osloregionens ordførererklæring om miljø og klima.
- Foreta jevnlig kartlegginger av klimastatus i Osloregionen
- Skape arenaer for å dele kunnskap om tiltak for å redusere klimagassutslipp og bedre klimatilpasning i kommunene/fylkeskommunene i Osloregionen
- Fremme gjenbruk og sirkulærøkonomi gjennom en regional kartlegging av materialstrømmer i Osloregionen
- Arbeide for å fremme grønn innovasjon gjennom offentlige anskaffelser
- Ta vare på natur- og arts mangfold i regionen

3. Konkurranseskraft og attraktivitet

- Kartlegge og dele kunnskap om regionens komparative fortrinn innen næringsutvikling, kompetanse, kultur og opplevelse, samfunn og politikk.
- Utvikle en handlingsrettet fireårig strategi for å styrke Osloregionens internasjonale posisjon og synlighet med mål om å øke Osloregionens attraktivitet for [talentinvesteringer](#) og samarbeid.
- Gjennomføre prosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, samt andre offentlige og private aktører i profileringsarbeidet.
- Bidra til etablering av en plattform for et tettere regionalt samarbeid om internasjonal profilering der ulike private og offentlig aktører og organisasjoner inngår.
- Kartlegge og bevisstgjøre beslutningstagere om barrierer og utfordringer for å tiltrekke talent, investeringer og besøkende til regionen.
- Skape arenaer for å dele kunnskap og erfaringer om stedsmarkedsføring i regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- Samarbeide med og støtte opp om næringsklynger som motorer for en flerkjernet næringsutvikling i Osloregionen

4. Felleskap og samarbeid

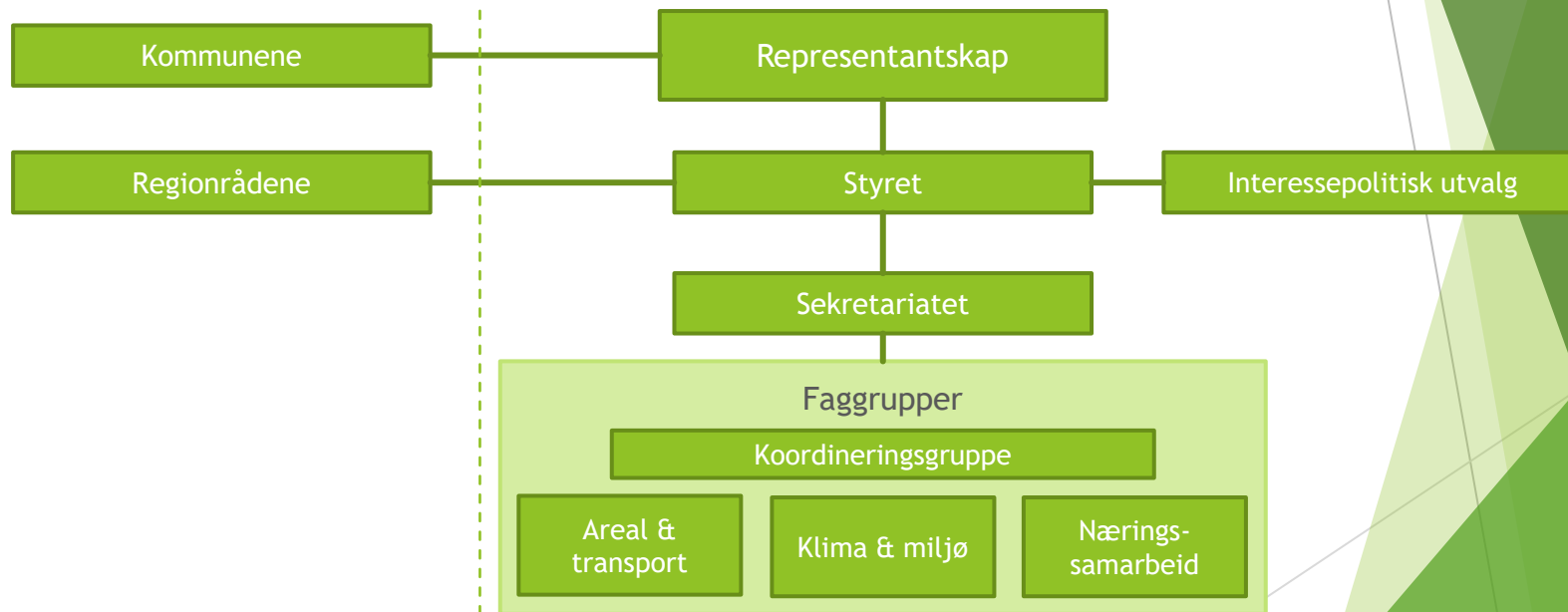
- Etablere arenaer for politisk og faglig samarbeid og felles kunnskap om muligheter og utfordringer for Osloregionen
- Samle kunnskap og statistikk om sentrale utviklingstrekk i regionen innenfor bl.a. befolkning, næringsliv, transport, areal, miljø og internasjonal attraktivitet.
- Fremme regionens felles interesser overfor nasjonale myndigheter, EU og andre relevante organisasjoner

1. Seks oppgaver for samarbeidet

ORIPs samarbeidsavtale av definerer seks oppgaver for samarbeidet:

- a) Drøfte felles saker på tvers av kommune- og fylkesgrensene. ✓
- b) Utarbeide felles rådgivende strategier. ⚠
- c) Planlegge og gjennomføre prosjekter i regi av Osloregionen. ⚠
- d) Arbeide interessepolitisk, herunder avgi høringsuttalelser, der det er felles regionale interesser. ✓
- e) Bidra i nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekter og partnerskap der det er felles regionale interesser. ⚠
- f) Gjennomføre aktiviteter med sikte på erfaringsoverføring, læring, og styrking av felles identitet innenfor samarbeidet. ✓

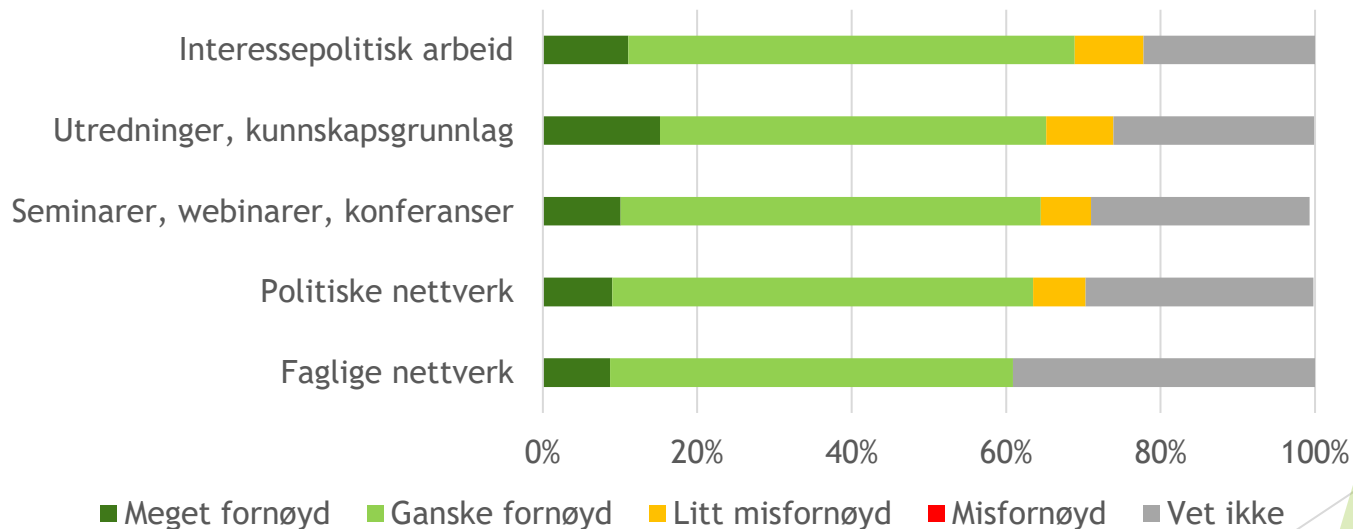
2. Organiseringsmodell

Konsensusvedtak som beslutningsprinsipp

2. Innsatsområder, grupper og samarbeid

Hvor fornøyd er du med følgende av aktivitetene til Osloregionen?

Fra ORIPs medlemsundersøkelse 2021. Respondenter er 29 politikere og 18 toppbyråkrater fra medlemskommunene.

Samarbeidsstigen: Hva får man ut av samarbeidet?

Funn: Informantene opplever at Osloregionen når alle fire trinn

- Profilerings utad, markedsføring
- Stille felles krav til nasjonale myndigheter

Tilpasse utbyggings/areal-og transportpolitikken i egen kommune til regionale behov/ forpliktelser?
Løfte røstene til små kommuner, bistå dem

Forståelse mellom store og små kommuner «eneste forum hvor Raymond møter kommunene»

Utteksling av informasjon, erfaringsdeling/kommunikasjon mellom kommuner

Men:

Enkelte informanter spør: Er det gode nok prosesser for omforente strategier (eks.vaksinesaken)?

Enkelte informanter spør: Klarer ORIP å utnytte synergier og variasjoner i lokale fortrinn internt i regioner?

Enkelte omlandskommuner mener at det regionale sentrum får størst oppmerksomhet

Blir for mye tid brukt til dette, og mindre til handling? (trinn 3 og 4)

Forutsetning for effekt av samarbeid: er organiseringsmodellen hensiktsmessig?

► Generelt er informantene fornøyd med arenaene i ORIP

► Konsensusvedtak:

- Skaper god arena for informasjonsutveksling og koordinasjon der man har felles interesser
- Lett å arbeide med f eks høringssvar, areal og transport, klima
- Men vanskeliggjør arbeid på saker med interessekonflikter.
- Forhindrer dette ORIP i å ta tak i viktige, men kontroversielle temaer/ saker, som eks. lokalisering av statlige arbeidsplasser?

► Er den geografiske avgrensingen hensiktsmessig?

- Deltagerne bestemmer selv hvorvidt de har tilstrekkelig fellesinteresser til å delta.
- Gir vekt til organisasjonen og muliggjør koordinering på høyt nivå på tvers av fylkesgrenser, men kommuner opplever ikke nødvendigvis at de har mye til felles med kommuner i en annen del av regionen.

▶ Forutsetning for effekt av samarbeid: Tillitsbygging og tillitskapital

- ▶ ORIP nyter stor grad av tillit fra sine medlemmer
- ▶ Tillit og mellommenneskelige relasjoner i ORIP bidrar til å effektivisere medlemmenes arbeid: Lett å ta en kjapp telefon, og å nå fram til riktig person
- ▶ ORIP anses generelt som en konstruktiv arena (fordi konfliktsaker unngås?)
- ▶ Opplevs arenaen å balansere senterkommuner og omlandskommuner?
- ▶ Informanter trekker frem følgende som viktig for tillitsskaping på arenaen
 - ▶ Sekretariatets innsats
 - ▶ Styreledernes innsats i å balansere interesser, og vise raushet overfor mindre kommuner
 - ▶ Fysiske møter styrker tillit, bånd og kjennskap til hverandre
 - ▶ Konsensuslinjen styrker tilliten

➤ ORIP i det større landskapet

- ▶ Østlandsområdet preges av flere samarbeidsorganer - delvis overlappende tematisk og geografisk:
 - ▶ Østlandssamarbeidet, Regionrådene, Bybåndsmarbeidet, Oslo Business Region
 - ▶ Lite oversiktlig landskap av organisasjoner og underorganisasjoner
- ▶ ORIPs nisje
 - ▶ Bredt nedslagsfelt (65 kommuner på tvers av fylkesgrenser)
 - ▶ Hovedstadsregionen som en større funksjonell og flersentrert by- og omlandsregion
 - ▶ Ha (politiske) deltagere med reel beslutningsmakt (og med god tilgang til stortingspolitikere)
 - ▶ Arbeide med temaene areal og transport, klima/miljø, næringsutvikling og internasjonal synlighet

ORIP i det større landskapet: noen utfordringer

- ▶ Koordinering mellom ORIP og andre samarbeidsorganer bør bedres
 - ▶ Flere samarbeider i noen av det samme geografiske nedslagsfeltet, og der likeartede temaer diskuteres som ikke koordinert godt nok
 - ▶ Dette kan oppleves som uheldig ressursbruk, og at knapp kompetanse og oppmerksomhet spres utover
 - ▶ Noen informanter mener det er en svakhet at fylkeskommunene trekker seg helt ut
 - ▶ Flere peker på at næringsutvikling er mest naturlig å diskutere i de lokale regionrådene, eller bilateralt mellom kommunene. Noen peker på at ORIP kunne påta seg en mer organiserende rolle her, i å fasilitere bilateralt samarbeid og samarbeid innad i og mellom regionrådene.

Del 3: Oppsummering og anbefalinger:

3.1 Samfunnsutvikling og utfordringer mot 2030

3.2 ORIPs mål, rolle og handlingsmuligheter

3.1 Samfunnsutvikling og utfordringer mot 2030

Osloregionen vil fram mot 2030 ha sterk befolkningsvekst, store næringsomstillinger og endringer i arbeidsmarkedet. Mye tyder på at befolkningsveksten fortsatt blir sterk særlig i Oslos nabokommuner, men større usikkerhet knyttet til arbeidsplasslokalisering, pendling og transportformer (kollektiv/bil). Med utgangspunkt i mål om en bærekraftig og balansert regional utvikling, står Osloregionen overfor særskilte utfordringer fram mot 2030 med å:

- 1: kutte kraftig i **klimagassutslipp**: behov for kraftig reduksjon i utslipp fra veitrafikk, mobil forbrenning, jordbruk, avfall/gjenvinning
- 2: nå mål om **arealnøytralitet**: vekst gjennom fortetting og knutepunktsutvikling, redusere nedbygging av natur- og jordbruksarealer, utvikle arealregnskap som verktøy og nøytralitet som mål (hele regionen, ikke bare sentrale pressområder).
- 3: **å iverksette offensive tiltak mot økosystem-kolaps i Oslofjorden**: redusere utslipp av kloakk, avrenning landbruk, nedbygging i strandsone m.m.
- 4: øke regionens **grønne konkurransekraft, innovasjonsevne og jobbskaping**: styrke tiltak og systemer for sirkulærøkonomi, renere produksjon, fornybar energi og framtidsrettet næringsinnovasjon og entreprenørskap der regionen har spesielle fortrinn og synergimuligheter
5. styrke **sosialt entreprenørskap og inkluderingstiltak** i arbeidslivet før økt yrkesdeltakelse utsatte grupper.
- 6: **offentlig innkjøp og leverandørutvikling med** skjerpede krav om bærekraft (kompetanseheving og samordning)

3.2 ORIPs handlingsrom og noen muligheter

- ▶ ORIPs organisasjonsmodell trenger ikke endres: oppleves som hensiktsmessig, og inneholder arenaer som skaper tillit og konsensus
- ▶ Koordinering mellom ORIP og andre samarbeidsorganer bør bedres – for å unngå «parallellverdener»
- ▶ Svakhet at Viken ikke er med på en eller annen måte, fordi FK som regional samfunnsutvikler har en viktig koordinerende rolle mht mange virkemidler
- ▶ Kan ORIP ta en sterkere strategisk utviklingsrolle i Osloregionen
 - ▶ I samarbeid med Viken ? ...Viken som deltaker? og uten balansen mellom Oslo og ytre omegnskommuner forrykkes?
 - ▶ Som fascilitatorer for andre arenaer (eks. diskusjon av næringsutvikling i regionråd)
- ▶ Kan ORIP komme på trinn 3+4 i samarbeidstigen på mer konkrete felt?
 - ▶ Må bruke tid på å komme frem til omforente løsninger
 - ▶ Er samarbeidet modnet tilstrekkelig til å ta vanskelige beslutninger (lokalisering etc)

Takk for oppmerksomheten!